

Onderzoek 'Toegevoegde waarde ISO 14001-certificatie' Samenvatting en conclusies

9 SEPTEMBER 2013

≥ Samenvatting	2
≥ Resultaten	3
≥ Conclusies	6

Samenvatting en conclusies

Deze samenvatting en conclusies komen uit het volledige rapport dat te vinden is op www.sccm.nl. In de periode mei-juli 2013 heeft SCCM de circa 2.000 organisaties met een bij SCCM geregistreerd ISO 14001-certificaat de gelegenheid geboden een digitale vragenlijst in te vullen met betrekking tot de invoering en certificatie van het milieumanagementsysteem. De contactpersonen van deze organisaties hebben (voor zover de e-mailadressen bekend waren) hiervoor in deze periode tweemaal een e-mail met een uitnodiging tot het invullen van de vragenlijst ontvangen. De digitale vragenlijst is door 551 functionarissen van ISO 14001-gecertificeerde organisaties digitaal ingevuld. Het zijn veelal KAM-managers/-coördinatoren die de vragen hebben beantwoord.

Van deze 551 organisaties zijn er 292 (53%) actief in diverse industriële sectoren, 88 (16%) in de bouw en landbouw en 171 (31%) in de dienstverlening. Het grootste deel daarvan (153) zit in de commerciële dienstverlening (bijvoorbeeld handel, schoonmaakbedrijven).

Het aantal werknemers van de in het onderzoek betrokken organisaties varieert, 29% heeft minder dan 50 werknemers, 22% tussen de 50-100 werknemers, 25% tussen de 101-250 werknemers en 24% meer dan 250 werknemers.

Van de organisaties die hebben meegewerkt heeft 40% een milieuvergunning (waarvan 23% BRZO-plichtig) en valt 52% onder Activiteitenbesluit A of B. Voor 8% van de respondenten was dit onbekend.

Zowel organisaties die al langer zijn gecertificeerd als organisaties die recent zijn gecertificeerd hebben aan het onderzoek meegewerkt. 31% van de organisaties is voor 2006 gecertificeerd, 30% in de periode 2006 - 2010 en 35% in 2011 of later.

△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Samenvatting resultaten

In de volgende zeven tabellen zijn de resultaten van het onderzoek samengevat.
N = het aantal respondenten.

TABEL 1: BELANGRIJKSTE AANLEIDING OM TE STARTEN MET DE INVOERING VAN ISO 14001 (MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK)

N = 551	TOTAAL
Vraag van klanten / voorwaarde bij tenders en aanbestedingen	46 %
Eigen wens om milieu te sparen en duurzaam te opereren	17 %
Aantonen aan derden dat organisatie goed met milieu bezig is	9 %
Eis vanuit moederbedrijf/concern	9 %
Structuur aanbrengen in het managen van de milieuzaken	9 %
Onderscheiden van concurrenten	7 %
Relatie met de overheid / vermindering toezicht	7 %
Hoort bij de activiteiten van onze branche	4 %
Voldoen aan wet- en regelgeving	3 %
Sluit aan bij ISO 9001	3 %
Borging van milieueisen in de bedrijfsvoering	2 %
Goed inzicht krijgen in onze milieubelasting	2 %
Kostenbesparing	2 %
Milieubewustzijn vergroten	1 %
Hoort bij goed management	1 %
Overig	3 %

De aanleiding voor de invoering van ISO 14001 is in de loop der jaren veranderd. Het belang van vragen van klanten / voorwaarden bij tenders en aanbestedingen is geleidelijk toegenomen. Het belang van de relatie met de overheid is tegelijk afgenomen. Ook is er een relatie te zien tussen de sector en de aanleiding om te starten met ISO 14001. Organisaties werkzaam in de industrie zijn vaak eerder gestart en hebben vaker de relatie met de overheid als aanleiding.

TABEL 2: BETROKKENHEID VAN DE DIRECTIE BIJ DE INVOERING VAN ISO 14001

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
De directie is zeer betrokken en gemotiveerd om milieuprestaties te verbeteren	46 %	48 %	6 %	0 %
De directie wil vooral een ISO 14001-certificaat omdat het wordt vereist	31 %	42 %	27 %	0 %
De directie stelt voldoende middelen ter beschikking om milieuprestaties echt te verbeteren	53 %	43 %	3 %	1 %
De directie is tevreden over de kosten en baten van ISO 14001-certificatie	37 %	44 %	9 %	10 %

TABEL 3: DE ONTWIKKELING VAN EEN AANTAL MOGELIJKE RESULTATEN NA DE INVOERING VAN ISO 14001

N = 547	STERK VERBETERD	ENIGSZINS VERBETERD	GELIJK	VERSLECHTERD	ONBEKEND OF N.V.T.
Inzicht in milieuaspecten en mogelijkheden tot verbeteren	46 %	44 %	9 %	0 %	1 %
Inzicht in de wensen van klanten ten aanzien van de milieuprestaties (van bijvoorbeeld producten)	10 %	43 %	41 %	0 %	6 %
De milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, gebouwen, etc.	29 %	54 %	17 %	0 %	1 %
De milieuprestaties verbonden aan ingekochte producten en diensten (milieuprestaties van leveranciers)	9 %	49 %	40 %	0 %	2 %
Bewustzijn en gedrag van werknemers ten aanzien van milieu	28 %	57 %	14 %	0 %	0 %
Procesbeheersing (waardoor milieuprestaties indirect verbeteren)	20 %	58 %	21 %	0 %	1 %
Grip op milieubeleid	31 %	48 %	20 %	0 %	1 %
Inzicht in de van toepassing zijnde wet- en regelgeving	42 %	42 %	15 %	1 %	0 %
Naleving van wettelijke eisen op gebied van milieu	33 %	44 %	23 %	0 %	0 %

In aanvulling op de in het onderzoek genoemde resultaten zijn vaak genoemd: het behalen van kostenbesparingen, verbeterde relatie met opdrachtgevers en overheid en het hebben van een structuur die ook de basis is voor MVO en andere managementsystemen.

De respondenten is gevraagd om de waardering van het certificatieproces uit te drukken in een rapportcijfer. Gemiddeld is het rapportcijfer 7,5 gegeven. Dit cijfer is gelijk aan de waardering die is gegeven in het onderzoek naar de toegevoegde waarde van OHSAS 18001-certificatie.

TABEL 4: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE UITVOERING VAN CERTIFICATIEAUDITS

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Auditors van certificatie-instellingen zijn deskundig	58 %	38 %	4 %	0 %
Auditors zouden best wat strenger mogen zijn	9 %	29 %	59 %	3 %

Suggesties ten aanzien van de deskundigheid hebben veelal betrekking op de kennis over de bedrijfstak. In het bijzonder organisaties vanuit de dienstverlening maken hier opmerkingen over omdat auditors vaak een achtergrond in de industrie hebben.

TABEL 5: STELLINGEN MET BETREKKING TOT DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN CERTIFICATIE

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Certificatie stimuleert ons het milieumanagementsysteem te verbeteren	53 %	41 %	6 %	0 %
Zonder certificatie zal het milieumanagementsysteem op den duur 'versloffen'	34 %	44 %	21 %	1 %
Certificatie houdt ons scherp	55 %	39 %	6 %	0 %
Door certificatie halen wij betere milieuprestaties	23 %	53 %	23 %	1 %

Organisaties die al langer zijn gecertificeerd zijn het vaker eens met de stelling dat het milieumanagementsysteem op den duur zonder certificatie zal 'versloffen'. Door 180 respondenten zijn suggesties gedaan om de toegevoegde waarde van certificatie te verhogen. Deze hebben voor een belangrijk deel betrekking op de uitvoering van audits door certificatie-instellingen:

- Minder richten op het voldoen aan normen en meer op de implementatie in de organisatie.
- Meer richten op mogelijke verbeteringen en minder op wat 'fout' is.
- Meer richten op de risico's en belangrijke milieuaspecten van een organisatie.

TABEL 6: STELLINGEN MET BETREKKING TOT HET GEBRUIK VAN ISO 14001 IN RELATIE MET DE OVERHEID

N = 504	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND OF N.V.T.
Toezichthouder maakt gebruik van de aanwezigheid van het milieumanagementsysteem	19 %	29 %	23 %	29 %
Onze wens is dat meer gebruik wordt gemaakt van het ISO 14001-certificaat bij het toezicht	42 %	31 %	8 %	19 %
De toezichthouder voor de Wm of het Activiteitenbesluit begrijpt de essentie van een milieumanagementsysteem	27 %	25 %	11 %	37 %
De waardering door de toezichthouder is een stimulans om met ISO 14001-certificatie door te gaan	14 %	30 %	29 %	27 %

Bij organisaties met een vergunning en/of BRZO-plichtig maakt de toezichthouder vaker gebruik van het milieumanagementsysteem (resp. bij 52% en 47% van de organisaties).

TABEL 7: STELLINGEN MET BETREKKING TOT HET GEBRUIK VAN HET ISO 14001-CERTIFICAAT IN DE RELATIE TOT DE MARKT

N = 551	EENS	GEDEELTELIJK EENS	ONEENS	ONBEKEND
Onze organisatie rapporteert extern over duurzaamheid/MVO	36 %	27 %	32 %	4 %
Het ISO 14001-certificaat is belangrijk in het kader van duurzaamheid/MVO	52 %	37 %	7 %	4 %
Onze belangrijkste klanten vragen om het ISO 14001-certificaat	49 %	33 %	16 %	2 %
Een ISO 14001-certificaat wordt een voorwaarde om zaken te kunnen doen	35 %	42 %	21 %	3 %
Ons beleid is om bij inkoop een ISO 14001-certificaat te vragen	20 %	46 %	31 %	2 %

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Conclusies

De uitkomsten van het onderzoek leiden tot de volgende conclusies:

Onderzoeksopzet heeft gewerkt

Er is een grote bereidheid geweest aan het onderzoek mee te werken. Met een respons van 32% is een representatief deel van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties in het onderzoek betrokken. Voor een digitaal uitgevoerd onderzoek is dit een hoge score. Er is geen reden om aan te nemen dat de organisaties die niet hebben meegewerkt zodanig andere antwoorden zouden hebben gegeven dat dit de resultaten zou veranderen.

ISO 14001 goed toepasbaar bij kleinere organisaties

Van de gecertificeerde organisaties in het onderzoek heeft 29% minder dan 50 werknemers en 4% minder dan 10 werknemers. Deze organisaties zijn actief in verschillende sectoren. Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat ISO 14001 goed toepasbaar is bij kleinere organisaties. De toegevoegde waarde en tevredenheid over het certificatieproces van deze organisaties over certificatie ligt op een vergelijkbaar niveau als voor grotere organisaties. Er zijn door kleinere organisaties geen suggesties gedaan die duiden op het moeilijk toepasbaar zijn van ISO 14001.

Vragen vanuit de markt zijn steeds vaker aanleiding om ISO 14001 in te voeren

Vragen van klanten en voorwaarden bij aanbestedingen zijn steeds vaker de aanleiding om ISO 14001 in te voeren. Voor 60% van de bedrijven die sinds 2011 zijn gecertificeerd is dit de belangrijkste aanleiding om het milieumanagementsysteem in te voeren en te laten certificeren. Voor het jaar 2000 speelde dit in veel mindere mate (bij 24% van de organisaties). Van de totale groep respondenten is 49% het ook eens met de stelling dat de belangrijkste klanten om ISO 14001 vragen, 33% is het daar gedeeltelijk mee eens.

De motivatie om milieuprestaties te verbeteren staat los van de aanleiding om te starten met ISO 14001

Ook wanneer de wens van klanten de belangrijkste aanleiding is om ISO 14001 in te voeren zijn de gecertificeerde organisaties gemotiveerd om de milieuprestaties te verbeteren:

- Onafhankelijk van het jaar van certificatie is 46% het eens en 48% gedeeltelijk eens met de stelling dat de directie zeer betrokken en gemotiveerd is om milieuprestaties te verbeteren. Ook wat betreft de stelling dat de directie voldoende middelen ter beschikking stelt om de milieuprestaties te verbeteren, zijn de antwoorden vergelijkbaar. Voor de organisaties die recent zijn gecertificeerd liggen deze percentages hoger dan gemiddeld bij de totale groep.
- Een groot deel (circa 35%) van de organisaties die aangeeft dat de wens van klanten de belangrijkste aanleiding is om ISO 14001 in te voeren, geeft daarbij direct aan dat zij het ook zelf belangrijk vinden om duurzaam te ondernemen.

Aandacht is nodig voor de richtlijn die CI's moeten hanteren om het aantal auditdagen te bepalen

In het onderzoek hebben vooral kleinere organisaties en organisaties werkzaam in de dienstverlening en de bouw opmerkingen gemaakt over het hoge aantal auditdagen. Dit gevoegd bij andere signalen die SCCM hierover heeft gekregen is er aanleiding om de inhoud van internationale richtlijnen over het aantal auditdagen aan de orde te stellen. De certificatie-instellingen zijn gebonden aan deze internationale richtlijnen, de Raad voor Accreditatie houdt daar toezicht op.

ISO 14001 leidt tot betere milieuprestaties, vooral bij de eigen processen

Door het invoeren van ISO 14001 worden betere milieuprestaties behaald. Allereerst is het inzicht in de mogelijke verbeteringen bij 46% van de respondenten sterk verbeterd en bij 44% enigszins verbeterd. Dit heeft geleid tot:

- Sterke verbetering van de milieuprestaties verbonden aan de eigen processen, installaties, etc. bij 29% van de respondenten en bij 54% zijn deze enigszins verbeterd.
- Verbetering in de procesbeheersing (bij 20% sterk en bij 58% enigszins verbeterd).
- De grip op het milieubeleid is bij 32% sterk en bij 48% enigszins verbeterd.
- De verbetering van de milieuprestaties wordt ondersteund door het certificatieproces. Volgens 23% worden door certificatie betere milieuprestaties behaald, 53% is het daar gedeeltelijk mee eens.

De milieuprestaties bij de leveranciers zijn ook beïnvloed, maar minder sterk dan in de eigen organisatie. Het inzicht in de milieuprestaties is bij 9% sterk en 49% enigszins verbeterd en bij 40% gelijk gebleven.

De naleving van wet- en regelgeving komt door ISO 14001-certificatie op een hoger plan

De invoering en certificatie van het milieumanagementsysteem leidt tot een hoger niveau van naleving:

- Naleving begint met inzicht in de wet- en regelgeving die van toepassing is. Bij 42% is dit sterk en bij 42% is dit enigszins verbeterd na de invoering van ISO 14001.
- De naleving zelf is bij 33% sterk verbeterd en bij 44% enigszins verbeterd.

Ondanks hoge tevredenheid over certificatie kan de toegevoegde waarde worden verhoogd

Met een gemiddeld rapportcijfer 7,5 is de beoordeling van de tevredenheid over het certificatieproces hoog. Dit neemt niet weg dat er veel suggesties tot verbetering zijn gedaan. Aandachtspunten zijn:

- de diepgang van audits (meer richten op de implementatie in de organisatie);
- strengere/uitdagendere opstelling van auditors;
- de kennis van auditors over de branche van de organisatie;
- meer ideeën/suggesties van auditors voor verbeteringen.

Certificatie zorgt voor beter werkende managementsystemen

Certificatie levert bij bijna alle gecertificeerde organisaties een positieve bijdrage aan het functioneren van het managementsysteem en de milieu- en veiligheidsprestaties:

- 53% van de respondenten is het eens met de stelling dat certificatie hen stimuleert om het systeem te verbeteren en 41% is het hiermee gedeeltelijk eens.
- Volgens 34% zou het managementsysteem zonder certificatie 'versloffen', 44% is het daar gedeeltelijk mee eens.
- Met de stelling 'certificatie houdt ons scherp' is 55% van de respondenten het eens en 53% gedeeltelijk eens.

ISO 14001 hoort bij duurzaam ondernemen

De invoering en certificatie van milieumanagementsystemen is sterk verbonden met het belang van duurzaam/maatschappelijk verantwoord ondernemen. De vraag van klanten om een ISO 14001-certificaat hangt hier mee samen. Een groot deel van de organisaties rapporteert ook extern over duurzaamheid/MVO (62% is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling daarover). 89% van de respondenten is het eens of gedeeltelijk eens met de stelling dat het ISO 14001-certificaat belangrijk is in het kader van duurzaamheid/MVO.

De wens van veel bedrijven is dat toezichthouders meer gebruik maken van het ISO 14001-certificaat

Alhoewel maar een beperkt deel van de organisaties het milieumanagementsysteem heeft ingevoerd om dit te gebruiken in de relatie met de overheid, is deze wens er wel. Van de organisaties die een milieuvergunning hebben is 51% het eens met de stelling die hierover gaat en 32% het gedeeltelijk eens. Het kennisniveau van de toezichthouders over managementsystemen en ISO 14001 is dan wel een aandachtspunt.

OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties ervaren gemiddeld hogere toegevoegde waarde dan ISO 14001-gecertificeerden

SCCM heeft in 2013 ook een onderzoek uitgevoerd onder OHSAS 18001-gecertificeerde organisaties. Voor een deel zijn vergelijkbare vragen gesteld. Wat opvalt is dat de OHSAS 18001-gecertificeerden bij de resultaten vaker aangeven dat items 'sterk' zijn verbeterd en het ook vaker 'eens' zijn met de stellingen over de toegevoegde waarde van certificatie. De antwoorden voor 'oneens' zijn wel vergelijkbaar. Ook het rapportcijfer voor het certificatieproces is gelijk.

Er kunnen verschillende redenen zijn voor dit verschil:

- Het gaat bij OHSAS 18001 om een kleinere groep organisaties die de voorlopers zijn.
- Het onderwerp arbeidsomstandigheden heeft een andere achtergrond waarbij misschien meer verbeteringen mogelijk zijn.
- Er is minder toezicht van de overheid. Bij het ISO 14001-onderzoek valt op dat een groot deel van de organisaties recent is bezocht.

Bekendheid met SCCM is aandachtspunt

Uit de vragen over de bekendheid van mijn.sccm blijkt dat 58% van de respondenten niet op de hoogte is van de mogelijkheid om toegang te krijgen tot de samenvattingen van wet- en regelgeving op mijn.sccm. Ook is door verschillende respondenten aangegeven dat zij niet eerder bekend waren met SCCM en is de suggestie gedaan daar verbetering in aan te brengen.

[△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en
veilig werken

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, versie 9 september 2013

Disclaimer:

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks
kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten.
SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe
of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van
de inhoud van deze uitgave.